

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 5115213146
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5115213146.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu: Železnice Slovenskej republiky, so sídlom Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO: 31 364 501, proti žalovanému: SECURE INVESTMENT, s. r. o., so sídlom Gerlachovská 3105/11, 010 08 Žilina, IČO: 46 300 007, zastúpenému JUDr. Annou Ščepkovou, advokátkou, so sídlom Saratovská 2/A, 844 52 Bratislava, v konaní o vypratanie nehnuteľností odstránením reklamnej stavby/plochy a o vzájomnej žalobe žalovaného, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 10Cb/230/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 17. júna 2020, č. k. 13Cob/214/2019-390, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 17. júna 2020, č. k. 13Cob/214/2019-390 a rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 21. júna 2019, č. k. 10Cb/230/2015-289 spolu s uznesením Okresného súdu Žilina zo dňa 11. augusta 2020, č. k. 10Cb/230/2015-410 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 21. júna 2019, č. k. 10Cb/230/2015-289, uložil žalovanému povinnosť odstrániť reklamnú stavbu z vonkajších stien zo strany V. stavby s. č. XXX, postavenej na pozemku CKN parcela č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 249 m², zapísanej na LV č. XXX, k.ú. Z. a uviesť steny do pôvodného stavu, a to všetko v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Samostatným výrokom okresný súd vzájomnú žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania okresný súd rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne okresný súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca je správcom majetku Slovenskej republiky, a to stavby súpisné č. XXX v katastrálnom území Z. na pozemku CKN parcela č. XXXX, zapísanej ako ústredné stavadlo na LV č. XXX. Dňa 26. februára 2013 uzavrel žalobca s pôvodným žalovaným Zmluvu č. 874604541-4-2013 o nájme majetku v správe ŽSR (ďalej aj len „Zmluva“). Zmluva bola zverejnená v Centrálnom registri zmlúv dňa 28. februára 2013. Na základe Článku III

Zmluvy žalobca prenechal pôvodnému žalovanému dve vonkajšie steny smerom do V. stavby súpisné č. XXX na parcele CKN č. XXXX v katastrálnom území Z., za účelom umiestnenia dvoch reklamných plôch. K Zmluve bol dňa 10. februára 2014 uzavretý Dodatok č. 1, zverejnený v Centrálnom registri zmlúv dňa 11. februára 2014, ktorým sa upravila účinnosť Zmluvy na 15. februára 2014. Na základe nájomného vzťahu založeného zmluvou pôvodný žalovaný umiestnil reklamnú plachtovinu na steny stavby. Ďalej žalobca v žalobe uviedol, že pôvodný žalovaný nepožiadaval stavebný úrad o stavebné povolenie vopred a tak ho vybavoval dodatočne, čo sa mu nepodarilo a stavebný úrad nariadil reklamné plochy odstrániť. Pôvodnému žalovanému žalobca dňa 5. decembra 2014 doručil výpoveď Zmluvy z dôvodu porušenia jej Čl. VII bod 8., t. j. z dôvodu nepredloženia kópie stavebného povolenia na umiestnenie reklamného zariadenia v lehote šiestich mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy, čo bolo považované za závažné porušenie Zmluvy. Na základe uvedeného podľa Čl. IX bod 1.7 bola daná výpoveď Zmluvy s trojmesačnou výpovednou lehotou. Prevzatím výpovede dňa 5. decembra 2014 začala výpovedná lehota plynúť dňa 1. januára 2015 a uplynula dňa 31. marca 2015. Od 1. apríla 2015 pôvodný žalovaný užíval steny budovy bez právneho dôvodu. Žalobca uviedol, že mu zanikla povinnosť prenechať steny budovy na umiestnenie reklamných nosičov a strpieť tam tieto nosiče, preto sa domáhal odstránenia reklamných nosičov z nehnuteľnosti v súlade s ust. § 682 a § 126 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka a uvedenia nehnuteľnosti do pôvodného stavu.

3. Okresný súd z predložených listín žalobcu mal za to, že bolo preukázané skončenie nájmu výpoveďou. Ďalej okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v odseku 8. poukázal na list žalobcu zo dňa 5. októbra 2016, ktorým upozornil pôvodného žalovaného na porušenie povinností z nájomnej zmluvy, ktorý list pôvodný žalovaný prevzal dňa 10. októbra 2016 a následne dňa 31. októbra 2016 žalobca doručil pôvodnému žalovanému výpoveď nájomnej zmluvy zo dňa 17. októbra 2016, pre závažné porušenie povinností v zmysle Čl. IX bod 1.7 v spojení s Čl. VII bod 8. Zmluvy, a to nepredloženia stavebného povolenia. Trojmesačná výpovedná lehota začala plynúť dňa 1. novembra 2016, uplynula dňa 31. januára 2017, preto pôvodný žalovaný užíval predmet nájmu bez právneho dôvodu, z ktorého titulu sa žalobca domáhal ochrany v zmysle ust. § 682 a § 126 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Okresný súd ďalej uviedol, že žalobca predložil listinu označenú ako upozornenie na porušenie zmluvných podmienok, datovanú 5. októbra 2016, adresovanú pôvodnému žalovanému spolu s dokladom o doručení pôvodnému žalovanému dňa 10. októbra 2016 a výpoveď nájomnej zmluvy zo dňa 17. októbra 2016, doručení pôvodnému žalovanému dňa 31. októbra 2016 (č. l. 83 spisu).

4. Uznesením zo dňa 13. septembra 2017, č. k. 10Cb/230/2015-112, konajúci súd pripustil zmenu strany sporu na strane žalovaného, vstupom do konania žalovaného SECURE INVESTMENT, s.r.o., so sídlom Gerlachovská 3105/11, 010 08 Žilina, IČO: 46 300 007 namiesto doterajšieho žalovaného EUNICA MEDIA, s. r. o., so sídlom Mariánske námestie 30/5, 010 01 Žilina, IČO: 44 081 481, a to za aplikácie ust. § 80 ods. 1, 2 a 3 C. s. p. Súd prvej inštancie mal na základe návrhu žalovaného a ním predloženej Kúpnej zmluvy zo dňa 1. septembra 2017 (č. l. 103 - 106 spisu) za preukázané, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv, o ktorých sa koná, a to prevod vlastníckeho práva pôvodného žalovaného k veci, k reklamnému zariadeniu s reklamnými plochami, ktorá bola predmetom konania. Okresný súd uviedol, že predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15. decembra 2018, na základe čoho bola daná vecná legitimácia žalovaného.

5. Okresný súd Žilina v súvislosti s určitosťou a zrozumiteľnosťou návrhu zdôraznil, že výrok rozsudku v nadväznosti na žalobný návrh a obsah žaloby formuluje sám súd, ktorý nemôže priznať iné práva žalobcovi, resp. uložiť žalovanému iné povinnosti, než sú navrhnuté, ale súd svojím rozhodnutím musí žalobný petit vyčerpať a nesmie ho prekročiť. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcom formulovaný návrh je určitý, pretože z neho vyplýva, že žalobca sa domáha odstránenia reklamných plôch z vonkajších stien nehnuteľnosti identifikovanej ako stavba súpisné č. XXX na parcele CKN č. XXXX v k.ú. Z., zapísanej ako ústredné stavadlo na LV č. XXX, čo zodpovedá zápisu predmetnej stavby na výpise z LV č. XXX pre k.ú. Z., t. j. z vonkajších stien nehnuteľnosti zo strany V. a uvedenia stien do pôvodného stavu. Žalobca uviedol vypratanie formou odstránenia, t. j. požadoval odstránenie reklamnej stavby/plochy z presne špecifikovaného miesta, preto súd prvej inštancie nárok žalobcu

posúdil ako vykonateľný a vymáhateľný.

6. Prvoinštančný súd poukázal na ust. § 43 ods. 2, 43a ods. 3 písm. r/ zákona č. 50/1976 Zb., § 126, § 682 Občianskeho zákonníka. Podľa výsledkov dokazovania bolo preukázané, že reklamné plochy na vonkajších stenách predmetnej nehnuteľnosti zo strany V. umiestnil pôvodný žalovaný, a to obchodná spoločnosť EUNICA MEDIA, s. r. o., na základe existujúceho záväzkovo-právneho vzťahu so žalobcom, založeného Zmluvou č. 874604541-4-2013 o nájme majetku v správe ŽSR v znení Dodatku č. 1 zo dňa 10. februára 2014. Ďalej vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že k zániku záväzkovo-právneho vzťahu medzi žalobcom a pôvodným žalovaným došlo na základe výpovede nájmovej zmluvy danej žalobcom pôvodnému žalovanému písomnou výpoveďou zo dňa 17. októbra 2016, s odkazom na Čl. VII bod 8. a Čl. IX bod 1.7 Zmluvy, ktorá bola doručená pôvodnému žalovanému dňa 31. októbra 2016 po upozornení na porušenie zmluvných podmienok zo strany žalobcu pôvodnému žalovanému listom zo dňa 5. októbra 2016. Nájomný vzťah medzi žalobcom a pôvodným žalovaným tak zanikol uplynutím trojmesačnej výpovednej lehoty dňom 31. januára 2017. Nebolo podľa okresného súdu sporné, že reklamné plochy/stavby neboli odstránené ani po skončení nájmu výpoveďou, a to aj napriek ust. § 682 Občianskeho zákonníka a Čl. V bod 3. Zmluvy, preto žalovaný nespĺnil svoju zákonnú, ani zmluvnú povinnosť.

7. Podľa súdu prvej inštancie nebolo preukázané, že by ku dňu jeho rozhodnutia existoval na strane žalovaného právny dôvod, na základe ktorého by bol žalovaný oprávnený umiestniť reklamné plochy na vonkajších stenách zo strany V. na stavbe súpisné č. XXX, postavenej na pozemku CKN parcele č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 249 m², zapísanej na LV č. XXX pre k.ú. Z., z ktorého dôvodu okresný súd za aplikácie ust. § 126 Občianskeho zákonníka žalobe žalobcu vyhovel a žalovanému uložil povinnosť reklamné plochy - stavby odstrániť a pri zohľadnení tej skutočnosti, že súčasťou predmetu prevodu na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi pôvodným žalovaným a žalovaným dňa 1. septembra 2017 bola aj reklamná konštrukcia a osvetlenie reklamného zariadenia, vrátane všetkého príslušenstva, uložil podľa žaloby žalovanému aj povinnosť uviesť steny do pôvodného stavu. Vzhľadom na charakter uloženého plnenia žalovanému, okresný súd určil žalovanému lehotu na splnenie uloženej povinnosti 15 dní od právoplatnosti rozsudku a túto považoval za dostatočnú.

8. Okresný súd v ďalšej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku poukázal na vzájomnú žalobu žalovaného, ktorú doručil okresnému súdu dňa 21. júna 2019, ktorou požadoval, aby okresný súd zriadil na stavbe súpisné č. XXX zapísanej na LV č. XXX a postavenej na parcele KNC č. XXXX, k.ú. Z., za náhradu vecné bremeno v prospech žalovaného, spočívajúce v povinnosti vlastníka stavby súpisné č. XXX, zapísanej na LV č. XXX a postavenej na parcele KNC č. XXXX, k.ú. Z., strpieť na vonkajších stenách stavby súpisné č. XXX, zapísanej na LV č. XXX a postavenej na parcele KNC č. XXXX, k.ú. Z., zo strany V., umiestnenie reklamnej stavby s jednou alebo viacerými reklamnými plochami, jej užívanie, prevádzku, údržbu a opravy, ako aj v povinnosti strpieť prístup žalovaným oprávnených osôb k reklamnej stavbe za účelom jej prevádzky, údržby a opráv.

9. Prvoinštančný súd poukázal na ust. § 147 C. s. p. a uviedol, že hoci žalovaný odôvodnil vzájomnú žalobu na zriadenie vecného bremena najmä z dôvodu dlhotrvajúcej existencie a užívania reklamnej stavby a že žalovaný má záujem poskytovať odplatu za užívanie, takéto odôvodnenie bolo podľa okresného súdu nepostačujúce a neopodstatnené, pretože dlhodobá existencia a užívanie bolo z dôvodu Zmluvy o nájme, ktorá bola vypovedaná, nájomný vzťah bol riadne ukončený a právny titul na zotrvanie reklamnej stavby na stavbe žalobcu zanikol.

10. Podľa záverov okresného súdu skutkový stav prejednávaneho sporu sa prieči ust. § 135c Občianskeho zákonníka, ktorý nie je možné aplikovať na daný stav a nebolo možné zriadiť vecné bremeno, pričom nejde o stavbu podľa občianskeho práva, ako ani o neoprávnenú stavbu a zároveň zriadenie vecného bremena by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Ak nebola splnená žiadna zákonná podmienka pre zriadenie vecného bremena, tak potom okresný súd vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Okresný súd dodal, že v danom prípade nejde o situáciu, kedy by bolo potrebné žalobcu obmedziť v prospech žalovaného. Konajúci súd preto žalobe žalobcu vyhovel a vzájomnú žalobu

žalovaného zamietol.

11. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania okresný súd rozhodol v zmysle ust. § 255, § 262 C. s. p.

12. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo dňa 17. júna 2020, č. k. 13Cob/214/2019-390 prvým výrokom návrh žalobcu zo dňa 26. augusta 2019 v spojení s podaním zo dňa 21. októbra 2019 na zmenu žalovaného pre konanie o žalobe žalobcu zamietol. Druhým výrokom návrh žalobcu zo dňa 21. októbra 2019 na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie zamietol. Tretím výrokom rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 21. júna 2019, č. k. 10Cb/230/2015-289 potvrdil s tým, že žalobca má voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (štvrtý výrok).

13. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1, 2 C. s. p. prioritne uviedol, že Kúpna zmluva zo dňa 1. augusta 2019, ktorú žalovaný označil až v ním podanom odvolaní, nespĺňa zákonnú požiadavku prostriedku procesnej obrany, ktorý prostriedok žalovaný ako odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p. Krajský súd dodal, že dispozíciu s predmetom vlastníctva, a to s reklamným zariadením nepopiera, ale pokiaľ k nej došlo, a to v danom konaní už opätovne, t. j. pred okresným súdom na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 1. septembra 2017 (č. l. 103-105 spisu) medzi pôvodným žalovaným ako predávajúcim EUNICA MEDIA, s. r. o., IČO: 44 081 481 a kupujúcim SECURE INVESTMENT, s. r. o. a v rámci odvolacieho konania podľa Kúpnej zmluvy zo dňa 1. augusta 2019 (č. l. 319-321 spisu), uzavretej medzi žalovaným ako predávajúcim a kupujúcim EUNICA Design, s.r.o., IČO: 47 085 959, tak podľa odvolacieho súdu nemôže ísť o dôkaz, ktorý nemohol žalovaný uplatniť bez svojej viny, čo je vyžadované ust. § 366 písm. d/ C. s. p., keďže tu ide o vedomú, dobrovoľnú vôľu žalovaného sa týmto spôsobom správať, a to predat' reklamné zariadenie, ktoré tvorí predmet žaloby žalobcu a súdneho konania.

14. Krajský súd zároveň zdôraznil, že návrh žalobcu na zmenu žalovaného a s tým súvisiaci návrh žalobcu na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie posudzoval v kontexte celej danej sporovej právnej veci vo väzbe na Čl. 5 C. s. p. a časových momentov v spore uvedených skutočností. Odvolací súd postup žalovaného v odvolacom konaní s prihliadnutím na celý kontext danej sporovej veci vnímal ako postup, ktorý je s úmyslom vyhnúť sa uloženej povinnosti, oddaľovať konečné rozhodnutie vo veci, dispozíciou so svojím vlastníctvom zneužiť úpravu procesného nástupníctva pri singularnej sukcesii a tým vyvolať v súdnom konaní prietľahu, čo viedlo k zamietnutiu návrhu žalobcu na zmenu žalovaného. Súčasne odvolací súd zamietol aj návrh žalobcu na vylúčenie vzájomnej žaloby žalovaného na samostatné konanie, keďže tento návrh bol viazaný na návrh žalobcu na zmenu žalovaného, ku ktorej zmene nedošlo.

15. Odvolací súd k odvolacím dôvodom žalovaného obsiahnutých v ním podanom odvolaní zo dňa 9. augusta 2019, ktoré sa viazali k výrokovej časti rozsudku okresného súdu o povinnosti žalovaného odstrániť reklamnú stavbu uviedol, že ani jeden z nich nebol relevantný. Krajský súd mal podľa spisového materiálu za preukázané, že okresný súd v zmysle obsahu Zápisnice o pojednávaní konanom dňa 21. júna 2019 (č. l. 283 - 288 spisu) zaznamenal postup podľa ust. § 181 C. s. p., keď vyjadril, že vykonáva úkony a poučil o právach a povinnostiach v zmysle Civilného sporového poriadku. Krajský súd zvýraznil aj spôsob doterajšieho dokazovania, ktorý nepochybne viedol k vedomosti strán sporu čo je sporné, čo nie je sporné, ak vo veci bolo pôvodne rozhodnuté rozsudkom zo dňa 5. decembra 2017, č. k. 10Cb/230/2015-158. K zápisnici z tohto pojednávania odvolací súd dodal, že z nej vyplýva vykonané dokazovanie, ako aj vyjadrenie sudkyne v nadväznosti na námietku žalovaného s tým, že považuje petit žaloby za určitý. Krajský súd mal za to, že na pojednávaní konanom pred okresným súdom, a to dňa 21. júna 2019 bol vytvorený priestor k tomu, ak žalovaný nesúhlasil s dostatočnosťou vykonania úkonov v zmysle ust. § 181 C. s. p., aby uvedené mohol namietat' na samotnom pojednávaní pred okresným súdom. Tento odvolací dôvod žalovaného nemohol byť preto podľa odvolacieho súdu hodnotený ako relevantný s primeraným poukazom aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej

republiky zo dňa 21. júna 2012, sp. zn. IV. ÚS 326/2012.

16. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je ďalej zrejmé, že po oboznámení sa s obsahom žaloby, ďalších podaní žalobcu krajský súd konštatoval, že v danej sporovej veci nedošlo k zmene žaloby zo strany žalobcu, ktorá situácia by mala viesť k rozhodovaniu o prípustnosti zmeny žaloby s poukazom na ust. § 140 ods. 2 C. s. p., ktoré uviedol žalovaný v odvolaní v spojení aj s ust. § 142 ods. 1 C. s. p., na ktoré ustanovenie poukázal krajský súd. V danej veci podľa odvolacieho súdu nedošlo k zmene žaloby v zmysle ust. § 140 ods. 2 C. s. p., keďže od momentu vyvolania súdneho sporu, a to dorúčením žaloby na okresný súd dňa 28. apríla 2015, nedošlo k podstatnej zmene alebo k doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Žalobca od samotného začiatku vyvolania súdneho sporu odôvodňoval svoj žalobný nárok od tvrdenia zániku nájomnej zmluvy výpoveďou, t. j. táto skutočnosť, resp. tento spôsob zániku nájomného vzťahu s právnym predchodcom žalovaného počas celej doby súdneho sporu bol žalobcom uvádzaný. Žalobca od samého začiatku vyvolania súdneho sporu neuplatňoval iné právo, ako právo na ochranu svojho postavenia - vlastníctva vo väzbe na tvrdenie o zániku nájomného vzťahu, z ktorého zániku uplatňoval voči právnemu predchodcovi žalovaného žalobu o odstránenie reklamnej stavby/plochy zo steny jeho stavby. Pokiaľ aj žalobca na pojednávaní konanom pred okresným súdom dňa 21. júna 2019 uviedol, že navrhuje zmenu žaloby, tak posúdenie či o zmenu žaloby ide, je výlučne vecou súdu, pričom okresný súd podľa krajského súdu správne postupoval ak vyjadril, že nešlo o zmenu žaloby. Krajský súd dodal, že žalobca sa nedomáha niečoho iného než v pôvodnej žalobe zo dňa 21. apríla 2015, keď od samotného začatia konania sa domáha toho istého, a to odstránenia reklamnej stavby/plochy z určitého miesta, ktoré je identifikované určito a zrozumiteľne a uvedenia do pôvodného stavu.

17. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odvolacím dôvodom žalovaného v tom, že by petit, resp. žalobcom formulovaný návrh na rozhodnutie súdom bol neurčitý, nevykonateľný. Dodal, že žalobca vo svojom žalobnom petite presne špecifikoval nehnuteľnosť, uvedením čísla listu vlastníctva, katastrálneho územia, parcelného čísla, súpisného čísla, z ktorej žiadal odstrániť reklamnú stavbu/plochu, ktorá vyplývala zo zaniknutej Zmluvy o nájme č. 874604541-4-2013 zo dňa 26. februára 2013, uzavretej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného (ďalej len „Zmluva o nájme“). Krajský súd zároveň považoval za potrebné dodať, že žalobný petit, ktorý uplatnil žalobca a ktorý vyjadril okresný súd vo výrokovej časti napadnutého rozsudku je vykonateľný, keďže je z neho zrejmé, akú povinnosť má žalovaný splniť, t. j. odstrániť reklamnú stavbu, u ktorej je presne identifikované miesto, súčasne s povinnosťou žalovaného uviesť toto miesto, a to stenu, ktorá je identifikovaná určito a presne údajmi nehnuteľnosti do pôvodného stavu.

18. K odvolacím dôvodom žalovaného, ktoré sa vzťahovali k napadnutému rozsudku okresného súdu vo výrokovej časti a k tomu viažucemu sa odôvodneniu, keď vzájomná žaloba žalovaného na zriadenie vecného bremena v prospech žalovaného bola zamietnutá, sa odvolací súd stotožnil so závermi okresného súdu vyjadrenými nielen v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré sa vzťahujú k žalobe žalobcu, ale aj so závermi, ktoré sa vyjadrili súdom prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu vzájomnej žaloby žalovaného a v podrobnostiach na tieto závery okresného súdu odkázal za aplikácie ust. § 387 ods. 2 C. s. p.

19. Záverom napadnutého rozhodnutia odvolací súd s poukazom na § 80 ods. 3 C. s. p. uviedol, že ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu, pričom pokiaľ došlo v rámci konania pred okresným súdom k zmene žalovaného, tak dispozíciu na zmenu žalovaného má žalobca. Vzhľadom k uvedeným zhodnoteniam krajský súd dodal, že pokiaľ žalovaný v odvolaní poukázal na právnú skutočnosť uzavretia Kúpnej zmluvy datovanej 1. augusta 2019, v ktorej vystupoval ako predávajúci a kupujúcim bol EUNICA Design, s.r.o., IČO: 47 085 959, predmetom ktorej kúpnej zmluvy mal byť prevod vlastníckeho práva k reklamnému zariadeniu - reklamnej stavby, tak je nepochybné, že žalovaný podľa ním poskytnutých tvrdení dobrovoľne predal reklamné zariadenie - stavbu a tým zodpovedá za plnenie povinnosti, ktorá mu bola uložená napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorú mal uloženú ako vlastníka reklamného zariadenia - stavby. Odvolací súd zdôraznil, že výrok rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu je záväzný pre žalovaného, ktorý ako vlastníka reklamnej stavby,

ktorú podľa jeho tvrdení dobrovoľne predal, zodpovedá za súdnym rozhodnutím uloženú povinnosť, t. j. aj za to, že táto povinnosť ktorá sa vzťahuje aj k právnym nástupcom bude splnená právnymi nástupcami.

20. O nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C. s. p.

21. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č. I. 414 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil § 420 písm. f/ C. s. p., teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu ďalej napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.); resp. ktorú doposiaľ neriešil vôbec (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

22. Žalovaný (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ C. s. p. vzhliadol v tom, že súd prvej inštancie v danej veci nespĺnil svoju procesnú povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. a po úkonoch po § 181 ods. 1 C. s. p., ale ani vôbec v žiadnom štádiu pojednávania neuviedol stranám, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná; súd prvej inštancie taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Uvedenú vadu procesného postupu súdu prvej inštancie žalovaný namietol vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd však vadný procesný postup súdu prvej inštancie aproboval (bod 46 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a žiadnym spôsobom nenapravil, čím vada znátočnosti v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/, § 420 písm. f/ C. s. p. prítomná v konaní pred súdom prvej inštancie zaťažuje i napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

23. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3MCdo/18/2010 a viaceré uznesenia odvolacích súdov, podľa ktorých v zmysle § 181 ods. 2 C. s. p. predvídateľnosť rozhodnutia a jeho účinkov je rovnako významná ako iné procesné postuláty; princípy legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosť rozhodnutia sú totiž súčasťou právnej istoty - pojmového znaku právneho štátu. Pritom je žiaduce strany sporu oboznamovať (prirodzene bez náznaku zjavnej prejudikácie) o úvahách, ktorými sa súd pri posudzovaní veci zaoberá, tak, aby mali možnosť sa k nim vyjadriť, navrhnúť prípadné dôkazy a uvedomiť si svoju procesnú pozíciu, čo je v záujme predvídateľnosti postupu súdu a tým aj posilnenia práva na spravodlivý proces. Žalovaný preto nesúhlasí s právnym názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého „ustanovenie § 181 ods. 2 C. s. p. nemá zákonné postavenie poučovacej povinnosti súdom a tým nemôže niesť so sebou dôsledok nesprávneho postupu, prípadne vadnosti konania pred okresným súdom“ (bod 46 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu).

24. V okolnostiach prejedávanej veci zároveň možno podľa dovolateľa konštatovať, že v zápisnici o pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie 21. júna 2019 je na strane 2 síce uvedená veta v znení „Súd vykonáva úkony podľa § 181 C. s. p. a poučuje o právach a povinnostiach v zmysle C. s. p.“, avšak z obsahu zápisnice o pojednávaní nemožno ustáliť, že by súd prvej inštancie konkrétnym spôsobom realizoval svoju povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. V tejto súvislosti žalovaný navrhol aj dovolaciemu súdu (tak ako navrhoval odvolaciemu súdu), aby si vypočul zvukový záznam z pojednávania pred súdom prvej inštancie konaného 21. júna 2019, vyhotovený podľa § 175 ods. 1 v spojení s § 98 ods. 1 C. s. p., z ktorého je jednoznačné, že súd prvej inštancie svoju povinnosť ustanovenú v § 181 ods. 2 C. s. p., nespĺnil.

25. Nesprávne právne posúdenie veci v otázke, ktorá nemala byť v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), vzhliadol dovolateľ v nesprávnej aplikácii § 366 písm. d/ C. s. p. Odvolací súd podľa dovolateľa de facto obmedzil množinu skutočností, ktoré sú prípustnými novotami v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p. výlučne na objektívne právne skutočnosti,

teda na právne skutočnosti nezávislé od ľudského správania (čomu nasvedčuje aj formulácia odvolacieho súdu, že konanie pri predaji reklamného zariadenia nemôže byť situáciou, že by žalovaný ako odvolateľ bez svojej viny nemohol prevod svojho vlastníckeho práva ovplyvniť). Takéto ponímanie však podľa dovolateľa nemá oporu v zákone a je svojimi j protizmyselné.

26. Prvá právna otázka, ktorú tu odvolací súd riešil, sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), ktorej odstránenia zo stavby žalobcu sa žalobca žalobou domáha, predstavuje prípustnú novotu v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p.

27. Pojem „bez svojej viny“ použitý zákonodarcom v § 366 písm. d/ C. s. p. je podľa dovolateľa potrebné chápať výlučne v procesnom význame, t. i. ako absenciu procesného zavinenia. Akákoľvek skutočnosť, ktorá nastala až po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, je skutočnosťou, ktorú strana sporu nemohla „bez svojej viny“ (bez svojho procesného zavinenia) uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, nakoľko v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie taká skutočnosť ešte neexistovala. Skutočnosť, ktorá nastala po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie je preto podľa dovolateľa vždy prípustnou novotou v odvolacom konaní. Je pritom bez právneho významu, či ide o právnu skutočnosť subjektívnu (napr. právny úkon), alebo o právnu skutočnosť objektívnu (napr. smrť). Povaha právnej skutočnosti ako subjektívnej nijako totiž nevyklučuje, že takú skutočnosť strana nemohla bez svojho procesného zavinenia uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, ak v tom čase taká skutočnosť ešte nenastala (neexistovala).

28. Ak by mal byť správny náhľad odvolacieho súdu, že „dobrovoľné, slobodné a vážne konanie“ strany sporu vylučuje, aby išlo o skutočnosť, ktorá je prípustným novým prostriedkom procesného útoku alebo prostriedkom procesnej obrany v odvolacom konaní, znamenalo by to podľa dovolateľa, že v odvolacom konaní nie je možné prihliadnuť na žiaden právny úkon, ktorý urobí niektorá strana sporu po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie (a teda v zásade, napr. ani na zánik žalovanej pohľadávky splnením, keďže aj splnenie dlhu predstavuje „dobrovoľné, slobodné a vážne“ konanie), čo žalovaný považuje za absurdné a rozporné s pravidlom, že aj pre odvolací súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu (§ 217 ods. 1 v spojení s § 378 ods. 2 C. s. p.), a nie stav v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie, a teda odvolací súd musí pri svojom rozhodovaní zohľadniť - ako procesne prípustné novoty - aj také skutočnosti, ktoré nastali po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie a ktoré mu boli stranami sporu oznámené a preukázané.

29. Dovolateľ dodal, že aj v odbornej literatúre týkajúcej sa občianskeho súdneho konania sa konštatuje, že ak sa od vyhlásenia rozsudku súdu prvého stupňa do vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu skutkový stav zmenil, odvolací súd na túto zmenu musí prihliadnuť; odvolací súd musí prihliadať aj na všetky zmeny v skutkovom stave veci, ku ktorým došlo po vyhlásení prvostupňového rozhodnutia. V odbornej literatúre v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku odznelo tiež stanovisko, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa možno uplatniť ako odvolací dôvod takú skutočnosť, ktorá nastala po tom, ako bol vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa, nakoľko tu pôjde o skutočnosť v zmysle § 205a ods. 1 písm. d/ Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, ktorú účastník nemohol bez svojho procesného zavinenia označiť v prvostupňovom konaní, keďže vtedy ešte neexistovala.

30. Žalovaný vyjadril presvedčenie, že súdne rozhodnutie má vo všeobecnosti zodpovedať skutočným hmotnoprávnym pomerom, resp. súd sa má pri svojom najlepšom vedomí k nim aspoň čo najviac priblížiť, a je vylúčené, aby odvolací súd vedome ignoroval zmenu vlastníctva k predmetu sporu, ku ktorej došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie a ktorá mu bola stranou sporu v odvolaní oznámená a preukázaná. Ani prípadné „reťazenie“ prevodov vlastníctva reklamnej stavby nie je a nemôže byť dôvodom, ktorý by odvolací súd oprávňoval ignorovať preukázanú zmenu vlastníckeho práva k predmetu sporu, ku ktorej došlo v súlade s právnym poriadkom, a uložiť povinnosť na odstránenie reklamnej stavby osobe, o ktorej v čase rozhodovania preukázateľne vie, že už vlastníkom

reklamnej stavby nie je.

31. Dovolateľ preto uzavrel, že rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu je záväzný iba pre žalobcu a žalovaného, a nie aj pre spoločnosť EUNICA Design, s.r.o., ktorá je od 1. augusta 2019 vlastníkom reklamnej stavby. Týmto žalovaný v súvislosti s prvou právnou otázkou uzavrel, že akékoľvek skutočnosti a dôkazy, ktoré nastali (vznikli) po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, vrátane právnych úkonov strán sporu, sú procesne prípustnými novotami v odvolacom konaní v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p., ktoré strana sporu bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

32. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú prvú právnú otázku tak, že uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), ktorej odstránenia zo stavby žalobcu sa žalobca žalobou domáha, predstavuje prípustnú novotu v odvolacom konaní podľa § 366 písm. d/ C. s. p., na ktorú odvolací súd musí pri svojom rozhodovaní prihliadnuť.

33. Druhá právna otázka, ktorá nemala byť v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) a ktorú tu odvolací súd v napadnutom rozhodnutí riešil, sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či je dostatočne určitý a materiálne vykonateľný výrok rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu, ak samotná reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.).

34. Podľa žalovaného je nevyhnutné vo výroku rozsudku, ktorým sa ukladá odstránenie určitej „reklamnej stavby“ z vonkajších stien budovy, okrem bližšej identifikácie budovy, na vonkajších stenách ktorej je reklamná stavba umiestnená, za účelom jeho určitosti a materiálnej vykonateľnosti konkretizovať primeraným popisom aj túto samotnú reklamnú stavbu (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.) tak, aby predmetná reklamná stavba nemohla byť zamenená s akoukoľvek inou reklamnou stavbou, ktorá môže byť (aj následne) na predmetnej budove tiež umiestnená. To platí osobitne v prípade, ak reklamná stavba - tak ako v prejednávanej veci - neprekrýva celú fasádu budovy, z ktorej sa má odstrániť, ale len jej časť.

35. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú druhú právnú otázku tak, že výrok rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu“ z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu, ak samotná „reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.), nie je dostatočne určitý a materiálne vykonateľný. Vo výroku takéhoto rozsudku je preto potrebné samotnú reklamnú stavbu konkretizovať aj jej primeraným popisom.

36. Tretia právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/19/2007, 1MOBdoV/21/2013 a 3OBdo/31/2009 (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.) sa dá podľa dovolateľa formulovať tak, či ide o zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. (podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe), ak žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 - neskoršou výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 31. októbra 2016.

37. Dovolateľ v prvom rade zdôraznil, že od 13. februára 2017 sa žalobca nedomáhal na súde svojho nároku na tom skutkovom základe, že žalovanému skončil nájomný vzťah k vonkajším obvodovým stenám budovy výpoveďou k 31. marca 2015, ako to bola v pôvodne podanej žalobe, ale na tom - podstatne odlišnom - skutkovom základe, že žalovanému skončil nájomný vzťah k vonkajším obvodovým stenám budovy až neskoršou výpoveďou (iným právnym úkonom) k 31. januára 2017 (čiže

až takmer dva roky po pôvodne žalobcom datovanom okamihu údajného skončenia nájmu a podania žaloby).

38. Žalovaný je názoru, že ak žalobca v priebehu sporu prednesie skutkové tvrdenie, že k zániku nájomného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, na základe ktorého sa žalobca domáha vypratania, resp. odstránenia veci žalovaného umiestnenej na predmete nájmu, došlo k neskoršiemu dátumu, než uvádzal pôvodne v žalobe, a to na základe iného právneho úkonu žalobcu (neskoršej výpovede), nesporne dochádza zo strany žalobcu v tomto smere k zmene žaloby po stránke skutkovej v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. Skutkové vymedzenie spôsobu a okamihu ukončenia nájomného vzťahu predstavuje podľa žalovaného podstatnú náležitosť vlastníckej žaloby proti bývalému nájomcovi a zmena takéhoto skutkového tvrdenia je podstatnou zmenou rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. V tejto súvislosti z hľadiska substancovania žalobných tvrdení nepostačuje len číre tvrdenie žalobcu, že došlo k zániku nájomnej zmluvy výpoveďou (ako uvádza odvolací súd), ale je rozhodné i to, o akú výpoveď (aký právny úkon) a kedy na jej základe nájomná zmluva zanikla.

39. Podľa žalovaného preto treba zodpovedať nastolenú tretiu právnu otázku tak, že ide o zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. (podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe), ak žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 neskoršou výpoveďou žalobcu doručenou žalovanému 31. októbra 2016.

40. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalovaný dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žalovaný navrhol dovolaciemu súdu zrušiť ako závislé rozhodnutie aj uznesenie okresného súdu o výške náhrady trov konania.

41. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného, dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaného zamietol ako nedôvodné, keďže považuje postup konajúcich súdov za zákonný a správny.

42. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený podľa § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

43. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

44. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

45. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., keďže má za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie je ďalej

odôvodnené § 421 ods. 1 C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola doposiaľ vyriešená (§421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

46. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

47. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

48. Podľa § 428 C. s. p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

49. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

50. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

51. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

52. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

53. Vady v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., rešpektujúc ust. § 387 ods. 2 C. s. p. videl dovolateľ v tom, že súd prvej inštancie v danej veci nesplnil svoju procesnú povinnosť podľa § 181 ods. 2 C. s. p. a po úkonoch podľa § 181 ods. 1 C. s. p., ale ani vôbec v žiadnom štádiu pojednávania neuviedol stranám, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a ktoré skutkové tvrdenia považuje medzi stranami za nesporné; ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná; súd prvej inštancie taktiež neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci.

54. Dovolací súd uvádza, že postup súdu v zmysle § 181 ods. 2 C. s. p. spočíva v určení, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

55. Cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 C. s. p. je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho cieľom je zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Striktné nedodržanie postupu podľa ust. § 181 ods. 2 C. s. p. (predtým § 118 ods. 2 O. s. p.) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné a ktoré zostali sporné, ktoré dôkazy súd vykoná a ktoré nevykoná, ako aj neuvedenie predbežného právneho posúdenia veci súdom) má za následok len tzv. inú vadu konania, avšak nezakladá to vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. Ak totiž predseda senátu toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva.

56. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 C. s. p.), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 C. s. p.) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 C. s. p.). Pri výkone spravodlivosti preto súd nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

57. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ neodôvodnene namietal, že nedodržaním procesného postupu podľa ust. § 181 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie porušil jeho právo na spravodlivý proces. Dovolací súd v tejto súvislosti zhodne s odvolacím súdom uvádza, že súd musí byť pri svojich právnych záveroch nezávislý a jeho slobodný myšlienkový postup je limitovaný iba obsahom objektívneho práva, ktoré v konkrétnej veci interpretuje a aplikuje. Priamo obmedzený teda nemôže byť ani vlastným predbežným právnym posúdením veci. V prejednávanom spore konajúci súd v Zápisnici o pojednávaní konanom dňa 21. júna 2019 (č. l. 283 - 288 spisu) vyjadril, že vykonáva úkony a poučenie o právach a povinnostiach v zmysle Civilného sporového poriadku s tým, že spôsob dokazovania nepochybne viedol k vedomosti strán sporu čo je sporné, čo nie je sporné (tak ako konštatoval aj odvolací súd).

58. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že ani prípadné porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 C. s. p. (čo nie je prejednávaný prípad) žiadnym spôsobom nediskvalifikuje účastníka, napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a podobne. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) sú právny názor a hodnotiace úsudky súdu vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu v zmysle ust. § 118 ods. 2 O. s. p. (§ 181 ods. 2 C. s. p.; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014).

59. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu, ani súdu prvej inštancie nedošlo k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., ktorá by zakladala

porušenie práva na spravodlivý súdny proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie a v preskúmvanej veci tak nie je splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p.

60. Odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vzhľadom na dovoľateľ vzhľadom pri posúdení ust. § 140 ods. 2 C. s. p. ohľadom zmeny žaloby, ak došlo k podstatnej zmene alebo doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe.

61. Dovoľateľ v tejto súvislosti uviedol, že žalobca v podanej vlastníckej žalobe voči žalovanému ako (predošlému) nájomcovi nehnuteľnosti tvrdil, že došlo k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami 31. marca 2015 výpoveďou žalobcu doručenu žalovanému 5. decembra 2014, avšak neskôr v priebehu konania uplatnil skutkové tvrdenie, že k zániku nájomnej zmluvy medzi stranami došlo 31. januára 2017 - neskoršou výpoveďou žalobcu doručenu žalovanému 31. októbra 2016.

62. V tejto súvislosti z hľadiska substancovania žalobných tvrdení podľa názoru dovoľateľa nepostačuje len číre tvrdenie žalobcu, že došlo k zániku nájomnej zmluvy výpoveďou (ako uvádza odvolací súd), ale je rozhodné i to, o akú výpoveď (aký právny úkon) ide a kedy na jej základe nájomná zmluva zanikla. Týmto ide podľa dovoľateľa o takú zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe, ktorú možno vyhodnotiť ako zmenu žaloby v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p.

63. Podľa § 139 C. s. p., žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

64. Podľa § 140 ods. 1 C. s. p., zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo. Zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe (ods. 2). Za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (ods. 3).

65. Dovolací súd uvádza, že zmena žaloby ako dispozičný procesný úkon patriaci výlučne žalobcovi je v zmysle ust. § 132 ods. 2 C. s. p. podaním vo veci samej, ktorým žalobca môže meniť žalobu a určovať predmet konania. Zmena žaloby môže nastať v kvalitatívnej, kvantitatívnej rovine, ako aj v podstatnej zmene alebo doplnení rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe. Zmena žaloby však podlieha súhlasu súdu, ktorý o pripustení alebo nepripustení zmeny návrhu rozhoduje uznesením bez možnosti podať voči nemu odvolanie (§ 357 C. s. p.). Pokým súd nerozhodne o uplatnenej zmene žaloby, nemôže pokračovať v konaní a ak súd zmenu žaloby nepripustí, pokračuje v konaní o nezmenenej žalobe.

66. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Civilný sporový poriadok za zmenu žaloby považuje aj „podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe“, ktorej explicitná úprava v predošlom procesnom kódexe Občianskeho súdneho poriadku absentovala. Tento legislatívny posun sa odvíja od súdnej praxe, ktorá ustálila, že za zmenu žaloby treba považovať aj procesný úkon, ktorým žalobca, hoci požaduje rovnaké plnenie, tak následne činí na základe iných skutkových okolností než tých, ktoré uviedol v žalobe (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MOBdoV/19/2007).

67. Zákonodarcia zároveň v dôvodovej správe k Civilnému sporovému poriadku precizoval, že za zmenu žaloby je treba považovať akékoľvek zásahu, doplnenie, upresnenie uplatneného nároku alebo skutočností, o ktoré žalobca uplatnený nárok opiera.

68. Dovolací súd zdôrazňuje, že na rozdiel od kvalitatívnej alebo kvantitatívnej zmeny návrhu, podstatnou zmenou alebo doplnením rozhodujúcich skutočností, nedochádza k zmene žalobného petitu. Preto vyhodnotenie zásahu, doplnenia, upresnenia žalovaného nároku alebo skutočností uplatnených žalobcom v podanej žalobe podlieha hodnotiacemu úsudku konajúceho súdu, ktorý sa odvíja od žalobcom predloženého skutkového základu. Je však možné konštatovať, že za podstatnú zmenu skutkových okolností tvrdných v žalobe je potrebné považovať také doplnenia či upresnenia, ktoré môžu mať dopad na právny inštitút premlčania žalovaného nároku. Totiž bez konkretizácie začiatku a konca premlčacej lehoty uplatneného nároku, je akékoľvek následné právne posúdenie konajúcim súdom

možné vyhodnotiť ako predčasné, nereflektujúce prejednávany spor a v ňom uplatnený žalobný nárok.

69. Najvyšší súd Slovenskej republiky týmto uzatvára, že ak žalobca v podanej žalobe poukazuje na zánik zmluvného vzťahu, v prejednanom spore nájomného vzťahu výpoveďou zo skorším dátumom a v priebehu sporu žalobca toto skutkové tvrdenie zmení tak, že zánik zmluvného vzťahu odvodzuje novou výpoveďou inak datovanou, bez akýchkoľvek pochybností takáto zmena skutkových okolností môže vplývať na premlčanie žalovaného nároku, čím dochádza zo strany žalobcu v tomto smere k zmene žaloby po stránke skutkovej v zmysle § 140 ods. 2 C. s. p. O takejto zmene musí konajúci súd rozhodnúť a až následne pristúpiť k právnomu posúdeniu veci.

70. Vzhľadom na uvedené závery, konajúce súdy nesprávne právne posúdili návrh žalobcu, ak dospeli k takému právnomu záveru, že od momentu vyvolania súdneho sporu (doručením žaloby na okresný súd dňa 28. apríla 2015), nedošlo k podstatnej zmene alebo k doplneniu rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe, pretože žalobca od samotného začiatku vyvolania súdneho sporu odôvodňoval svoj žalobný nárok od tvrdenia zániku nájomnej zmluvy výpoveďou. Dovolací súd dodáva, že zánik nájomného vzťahu výpoveďou medzi stranami sporný nebol, avšak okamih jeho zániku, resp. ukončenia zmluvného vzťahu bol v priebehu sporu žalobcom upresnený, čím svoj pôvodný žalobný návrh zmenil v takej časti, ktorá podstatným spôsobom môže vplývať na plynutie premlčania.

71. K ostatným právnym otázkam, ktorými dovolateľ dôvodil nesprávne právne posúdenie ohľadom takej otázky, ktorá nebola doposiaľ dovolacím súdom riešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (body 26 až 32; 33 až 35) dovolací súd uvádza, že tieto sa majú týkať prípustnosti novoty v zmysle § 366 písm. d/ C. s. p. a určitosti a vykonateľnosti žalovaného petitu ohľadom presnej identifikácie „reklamnej stavby“. Tieto otázky je možné už z ich formulácie považovať za také, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení (a nie právneho posúdenia). Tieto však nemôžu založiť prípustnosť dovolania v tejto časti, nakoľko takéto otázky nemôžu byť predmetom skoršej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Totiž vyhodnotenie „nového dôkazu“, a to uzavretie zmluvy medzi žalovaným a treťou osobou, ku ktorému došlo po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, a to kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaný previedol vlastnícke právo k veci (reklamnej stavbe), môže byť predmetom len konkrétneho jedného sporového konania. Uvedené platí aj v prípade určitosti výroku rozsudku, ktorým sa žalovanému ukladá povinnosť odstrániť „reklamnú stavbu“ z vonkajších stien bližšie špecifikovanej budovy a uviesť steny do pôvodného stavu samotná „reklamná stavba“ nie je vo výroku rozsudku konkretizovaná ďalšími údajmi (napr. jej rozmermi, tvarom a pod.). Z tohto dôvodu, nemohol dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum takto formulovanej dovolacej otázky.

72. Dovolací súd taktiež konštatuje, že záver o neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. pri riešení tzv. skutkových otázok zaujal už vo svojich skorších rozhodnutiach (v podrobnostiach viď aj 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017 a 5Obdo/22/2017), zotráva na ňom a nevidí dôvod, aby sa od neho v rozhodovanej veci odklonil.

73. Osobitne dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bolo úspešne podrobené testu ústavnosti uznesenie najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

74. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namieta nesprávne právne posúdenie zmeny žalobného návrhu v priebehu konania, a to uvedením rozhodných skutočností, z ktorého dôvodu najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

75. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec vrátil Okresnému súdu Žilina, ako súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

76. Dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o výške trov konania žalovaného (uznesenie zo dňa 11. augusta 2020, č. k. 10Cb/230/2015-410), keďže v danom prípade nebol viazaný rozsahom podaného mimoriadneho opravného prostriedku s poukazom na ustanovenie § 439 písm. a/ C. s. p. V prípade závislosti výrokov môže dovolací súd prejednať aj závislý výrok bez toho, aby bol dovolateľom napadnutý. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) sa ustálila na tom, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci.

77. Vydanie uznesenia o výške trov konania bolo jednostranne závislé od existencie rozhodnutia vo veci samej. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku okresného súdu, uznesenie o výške trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie vo veci samej by zostalo uznesenie o výške trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel a odporovalo by to princípu právnej istoty (obdobne aj I. ÚS 549/2015, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012 a 2MObdoV/4/2012).

78. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

79. V ďalšom konaní sú súdy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) právnym názorom dovolacieho súdu viazané (§ 455 C. s. p.).

80. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.